

za avtorot

Лиса Гарднер е автор на повеќе Њујорк Тајмс бестселери, а дел од нејзините наслови ја имаат задржано број 1 позицијата на Њујорк Тајмс листата на бестселери по неколку месеци.

Таа живее во Нова Англија со своето семејство, каде работи на својата нова книга.

bri l i j antna kni ga,
da ne se propu[ti vo
ni kakvi okol nosti

-i ndependent

**АКО И ТИ САКАШ КНИГИ...
ИЗДАВАЧКА КУЌА САКАМ КНИГИ**

www.sakamknigi.mk

На светот има толку многу книги, а толку малку време...

Строго избрани одлични наслови за сите кои сакаат книги со уникатни приказни достојни за нивното време...

Наслов на оригиналот

Catch me

© 2012 Lisa Gardner

Copyright © за македонското издание

Издавачка куќа Сакам книги, 2018

Издавач Издавачка куќа Сакам Книги - Скопје

Преведувач Ивана Спасев

Лектор Марија Иванова

Главен уредник Ивана Спасев

Компјутерска обработка Деана Николовска

Дизајн на корица Диме Спасев

Печатење Графостил - Скопје, 2018

Тираж 1000 примероци

Сите права за книгата се задржани. Ниту еден дел од ова издание не смее да биде препечатуван, копиран или објавуван во која било форма во електронските или печатените медиуми, без писмена согласност од издавачот.

Đatn me

Li sa Gardner

АКО И ТИ САКАШ КНИГИ...

Пролог

МАЛОТО ДЕВОЈЧЕ СЕ разбуди така како што беше тренирано: брзо и тивко. Вдиша еднаш, тоа беше како придушена воздишка во тивката ноќ, а потоа го фиксираше испиеното лице на мајка ѝ со погледот.

„Шшшш“, прошепоте мајка ѝ, ставајќи го прстот на усните. „Доаѓаат. Време е, дете. Мрдај“.

Девојчето ги фрли прекривките настрана и стана. Зимската ноќ беше ладна; си го гледаше здивот како замрзната магла на месечевата светлина.

Меѓутоа, малата беше подготвена. Таа и нејзината постара сестра секогаш спиеја потполно облечени, односно наоблечени во слоеви маици, блузи и палта без оглед на годишното време. Никогаш не сезнаеше кога би можеле да дојдат Тие, да го избркаат пленот од топлото засолниште, во опасната дивина. Неподготвените деца лесно можеа да паднат, да подлегнат на изложеноста, дехидрацијата, стравот.

Но не малата и нејзината сестра. Тие имаа планови за такви настани. Нивната мајка ги тренираше за преживување уште откако имаа проодено.

Сега малата си го грабна ранецот од под креветот. Ги стави широките прерамки на рамениците додека истовремено ги пикаше малите стапала во лабаво врзаните патики.

Потоа ја следеше мајка си до темното одмориште на скалите на вториот кат. Мајка ѝ застава горе на врвот од скалите, го стави прстот на усните и сирна надолу во мракот.

Малото девојче застава зад мајка ѝ. Погледна кон крајот на ходникот каде што обично спиеше сестра ѝ.

Минијатурната изнајмена куќа не дозволуваше нејзината постара сестра да има сопствена соба, па дури ни сопствен кревет. Наместо тоа, сестра ѝ спиеше на подот, со палтото наместо душек и ранецот наместо перница. *Како што му доликува на добар војник*, велеше мајка им.

Но местото до сидот отспротива беше празно - ја немаше сестра ѝ, го немаше палтото, го немаше излитениот црвен ранец.

Малото девојче сега беше потполно будно и ја почувствува првата доза страв кога едвај му одолеа на нагонот да го извика името на нејзината постара сестра.

Насоките на мајка им по ова прашање беа јасни и строги: не смееја да се грижат едни за други, не смееја да се чекаат меѓусебно. Требаше да излезат од куќата и да одат во шумата. Веднаш. По успешната евакуација и бегство, требаше да се чекаат на претходно договорените места.

Но прв приоритет, да се излезе од куќата, да се избегне заробување.

А ако не успееја...

Како што им имаше кажано мајка им многупати, со острите црти збрчкани, нејзиното лице премногу старо за нејзините години: *Бидете храбри. Секој мора да умре некогаш.*

Мајката на малото девојче се симна на првата скала, најдесно што можеше, каде што имаше најмали шанси штицата да зачкрипи. Нејзиното огромно волнено палто се пикаше меѓу нејзините нозе додека се движеше, како црна мачка што се мота околу нејзините зглобови.

Малото девојче ја следеше мајката, ставајќи ја секоја нога подеднакво внимателно кога ги начучули ушите да чуе некој звук од темнината долу. Нивната мала изнајмена двокатна куќа порано била куќа на фарма. Беше лоцирана далеку од градот, по еден долг земјен пат на правливо парче земја на самиот раб на шума. Тие немаа корени во заедницата, немаа никакви врски со соседите.

Сè што поседуваше, девојчето носеше на грб.

Од алишта до шише со вода до суво овошје и бадеми до една излитена новела со Ненси Дру што ја имаше купено за десет центи на распродажба до кварцен камен што го имаше најдено пред две години по еден друг пат во друг град каде што мајка ѝ ги имаше разбудено неа и сестра ѝ сред ноќ и никогаш веќе не ја видоа таа куќа.

Можеби други деца имаа играчки. Миленици. Телевизори. Компјутери. Училиште. Пријатели.

Малото девојче го имаше својот ранец, сестра ѝ, мајка ѝ и ова.

Мајка ѝ беше стигната до првиот кат. Таа ја крена раката и малата без збор застана. Таа сè уште не слушаше ништо, но виде дека околу нозете на мајка ѝ танцуваа сребреникави зрна прашина.

Сега малата можеше да чуе некаков звук. Зуење, проследено со две тропања. Старата печка, конечно регистрираше дека беше студено и се запали.

По уште еден момент, далечното тропање престана и се врати полноќната тишина.

Малата погледна. Малата слушаше. Потоа, не можејќи да идентификува никаков знак за опасност, сериозно погледна во бледото лице на мајка си.

Малото девојче знаеше дека понекогаш не бегаа сред ноќ поради злогласни злосторници, таа безимена закана што демнеше во сенките.

Понекогаш бегаа затоа што тренинзите не оставаа време за работа, а тоа значеше дека немаа пари да платат кирија, или струја, или храна. „Тие“ имаа многу стратегии, а најефективна од сите беше стратегијата семејството на малата да биде гладно, премрзнато и уморно.

Во оваа фаза од нејзиниот живот, малата можеше да се движи бесшумно како сенка и да гледа јасно како мачка во темница. Но можеби можеше stomachот да почне да ѝ кркори или да ѝ се тресе телото. Можеби, на крајот, преголемиот глад, преголемиот студ или преголемиот умор можеа да бидат сè што ќе треба за таа да си го издаде семејството.

Мајка ѝ како да ги прочита нејзините мисли. Делумно се сврте, фаќајќи ја малата за рака.

„Биди храбра“, ѝ шепна. „Дете...“

Гласот на мајка ѝ напукна. Реткото и неочекувано покажување емоции ја исплаши малата многу повеќе од темната, ладна и премногу тивка куќа.

Сега силно ја стегна раката на мајка ѝ додека таа ја држеше, сфаќајќи дека ова не беше вежба. Тие не тренираа. Не планираа.

Нешто се имаше случено.

Тие ги имаа пронајдено.

Ова беше реално.

Мајка ѝ мрдна. Го повлече малото девојче кон малечката кујна каде што редот прозорци дозволуваа навлегување на месечевата светлина и фрлаа сенки на подот.

Девојчето не сакаше да оди веќе. Сакаше да ги вкопа петиците во земја. Да го запре лудилото. Да отрча горе и да се закопа под ќебињата во креветот.

Или да истрча низ вратата. Да побегне од нејзиниот дом, од тензијата, од грубо збрчканото лице на мајка ѝ.

Можеше да отрча брзо до старата бела куќа на другиот крај на шумата. Таму живееше едно младо момче. Таа го гледаше понекогаш, го шпионираше од големиот даб. Двапати го имаше фатено како и тој ја гледа неа, со замислен израз на лицето.

Но никогаш не му прозборуваше ни збор. Добрите девојчиња не зборуваа со машки. Војниците не се дружеа со непријателите.

СисСис. Ѐ требаше нејзината постара сестра. Каде беше СисСис?

„Сите мора да умрат некогаш“, мрмореше мајка ѝ. Таа беше стигната до средината на кујната и нагло застана. Изгледаше како да ја проучуваше месечевата светлина, можеби слушаше дали ќе чуе некој звук што би упатил на дополнителна опасност.

Малата прозборе за првпат. „Мамичке...“

„Молчи, дете! Може да се надвор пред кујната. Помисли ли на тоа? Баш тука надвор. Пред прозорецот. Со грбовите залепени за ѕидот, да ни го слушаат секој чекор. Да се возбудуваат од самата помисла што ќе ни прават“.

„Мамичке...“

„Треба да запалиме оган. Да го запалиме целиот сид. Да ги слушаме како завиваат од болка, да ги гледаме како играат од мака“.

Мајката на девојчето нагло се сврте кон прозорците. Месечевата светлина целосно ѝ го осветли лицето, покажувајќи ги очите што беа големи, темни бари.

И тогаш мајка ѝ се насмевна.

Малата направи чекор наназад, пуштајќи ја раката на мајка си, но предоцна беше. Мајка ѝ сè уште ја стегаше за зглобот. Немаше намера да ја пушти.

Таа планираше да направи нешто. Нешто ужасно. Нешто одвратно.

Нешто што требаше да ги зезне *Нив*, но малата веќе знаеше, од минати искуства, дека ќе ги повреди неа или нејзината постара сестра.

Малата зацимоле. „Мамо“, се обиде уште еднаш, гледајќи во тие премногу темни очи и обидувајќи се да пронајде барем искра препознавање во нив.

„Кибрит!“ извика мајка ѝ сега. Гласот не ѝ беше придушен веќе, туку силен, скоро весел. Како да беа на роденденска забава, како да се подготвуваа да запалат свеќички на торта. Што убаво си поминуваа! Што убаво авантура!

Малата повторно зацимоле. Ја повлече раката, обидувајќи се да ја истрга од стисокот на мајка си, борејќи се посилено.

Но залудно беше.

Во моменти каков овој, прстите на мајка ѝ беа челични, целото нејзино тело зрачеше со некоја сила што просто не се победува. Мораше да биде по нејзино.

Мајка ѝ нагло ја отвори првата фиока во кујната. Неј-зината лева рака сè уште го стегаше зглобот на девојчето, а со десната буричкаше внатре. Почна да ги фрла пластичните лажици и виљушки долу на линолеумскиот под што се лупеше. Летаа кесички кечап, сенф, кесички бесплатни кубети што малото девојче понекогаш се искрадуваше од кревет ноќе да ги јаде затоа што мајка ѝ веруваше дека гладот ќе ги направи послитни, но гладот само правеше малата да ја боли

стомачето, па таа ги грицкаше кубетите и шмукаше од кечапот во кесички пред да ги наполни џебовите на палтото со сенф за нејзината постара сестра бидејќи знаеше дека и таа умираше од глад, но не можеше да се движи низ куќата толку тивко.

Соја сос. Стапчиња за јадење кинеска храна. Салфети. Влажни марамчиња. Мајка ѝ бесно претураше низ фиоките, влечејќи го малото девојче зад себе.

„Мамичке. Те молам, мамичке“.

„Аха!“

„Мамо!“

„Ова ќе им го дотера паметот на копилињата!“

Мајка ѝ извади еден кибрит. Кутичето беше гланц ново, црната лента каде што се палат шкорчињата недопрена.

„Мамо!“ се обиде девојчето повторно, очајна. „Предната врата. Можеме да излеземе низ предната врата. Да отидеме во шумата. Брзи сме, може да успееме“.

„Не!“ изјави мајка ѝ и звучеше речиси навредено. „Тие ќе го очекуваат тоа. Сигурна сум дека веќе не чекаат тројца, шестмина, можеби дури и десетина мажи. Ова е тоа што мора да се направи. Ќе ги запалиме завесите. Во истиот момент кога сидот ќе почне да гори, тие ќе побегнат од имотот. Проклети кукавици“.

„Кристин!“ Гласот на малото девојче напукна, таа смени тактика. Ги вкопа нозете во земја, се исправи најмногу што ѝ дозволуваше телото на шестгодишно девојче. „Кристин! Престани! Ова не е момент да си играш со кибрит!“

За момент малото девојче си помисли дека има шанси да ѝ успее. Мајка ѝ трепна, како да се освести малку. Погледна во својата ќерка и млитаво ја спушти десната рака покрај телото.

„Печката се исклучи“, изјави малата храбро. „Но јас ја поправив. Оди во кревет. Сè е во ред. Оди во кревет“.

Мајка ѝ зјапаше во неа. Изгледаше збунето, а тоа дефинитивно беше подобро отколку кога изгледаше лудо. Малото девојче го задржа здивот, ја крена брадата, ги исправи рамениците.

Таа не знаеше за *Нив*. Но малото девојче и нејзината постара сестра цел живот се подготвуваа, планираа

и кроеја стратегии за да ја преживеат нивната мајка. Понекогаш мораа да тераат по нејзино. Но во други моменти, мораа да ја преземат контролата. Пред мајка им да отиде предалеку. Пред навистина да мора да бегаат за да спасат жива глава, затоа што мајка им направила нешто незамисливо со цел да се избори со она што не го гледаше никој друг, освен таа самата во нејзината сопствена глава.

Пред неколку години, малото девојче патеше од кошмари. Слушаше бебешки плач и звукот ја прого-нуваше. Мајка ѝ тогаш беше посмирена, помека, не толку слаба, доаѓаше во нејзината соба за да ја утеша и смири. Ја галеше по косата и ѝ пееше, со убав тажен глас, за зелени полјани и сончеви неба и далечни места каде што малите девојчиња мирно спијат по цела ноќ во големи меки кревети со згреани, полни мешиња.

Малото девојче ја обожаваше својата мајка во тие моменти. Понекогаш, посакуваше да има кошмар само за да го чуе пеењето на мајка ѝ, да ја почувствува нежноста на нејзините прсти на својот образ.

Но малото девојче и нејзината постара сестра немаа кошмари веќе. Сега ги живееја кошмарите.

Момчето, во шумата. Можеби, ако успееше некако да се извлече од силниот стисок на мајка ѝ, ако трчаше доволно брзо...

Малото девојче се освести. Не е дека навистина веруваше дека некое момче би можело да ја спаси. Никогаш претходно ја немаше спасено. Знаеше дека никогаш нема ни да ја спаси.

„Кристин, оди во кревет“, нареди малата.

Мајка ѝ не мрдна. Таа го пушти зглобот на девојчето, но уште го стегаше кибритот со десната рака. „Извини, Аби“, рече таа.

Гласот на малото девојче омекна. „Оди во кревет. Во ред е. Јас ќе ти помогнам“.

„Предоцна е“. Мајка ѝ сè уште не мрдаше. Гласот ѝ беше тивок, тажен. „Ти не знаеш што направив“.

„Мамичке...“

„Морав. Ќе разбереш еден ден, дете. Морав“.

„Мамо...“

Малата ја подаде раката. Но предоцна беше. Мајка ѝ веќе се движеше. Трчаше кон пожелтените чипкани завеси. Го отвори кибритот, го извади првото чкорче од малиот картонски затвор.

„Не, не, не!“ Малата се стрча по неа, фаќајќи ја за големото палто, обидувајќи се да го повлече волнениот материјал и да ја задржи мајка ѝ назад.

Тие танцуваа, се вртеа во зраците од месечевата светлина, се вртеа околу долгите треперливи сенки, само што мајка ѝ беше поголема, побрза, посилна. Мајка ѝ беше водена од лудило, а малото девојче го имаше само очајот на своја страна.

Првото чкорче се запали, беше како некој прекрасен портокалов јазик во мракот.

Мајка ѝ застана, како да се воодушевуваше на нејзиното достигнување.

„Зарем не е прекрасно?“ прошепоте.

Потоа го фрли чкорчето кон завесата. Баш кога постарата сестра на малото девојче излезе од сенките на дневната соба и замавна со еден голем метален свеќник кон задниот дел од главата на мајка им.

Мајка им се затетерави. Погледна нагоре. СисСис повторно ја удри, овој пат во левата слепоочница. Мајка им падна како талпа.

Антиквитетниот свеќник падна на подот до неа, а во истиот тој момент, работ на чипканата завеса пламна во оган.

Малото девојче прво стигна до завесата. Почна да ја удира со голи раце, плескајќи ги пламените од валканиот сид, удираше со дланките сè додека не го изгасна огнот од завесите, па сега гореа само нејзините рачиња.

Ептен задишана, малата се сврте кон сестра ѝ, стојејќа едната лево, а другата десно од оптегнатото тело на нивната мајка. Малото девојче погледна нагоре во својата постара сестра. Нејзината постара сестра погледна надолу во малото.

„Каде беше?“ Малата прозборе прва.

Сестра ѝ не одговори и малата за првпат забележа нешто друго. Начинот на кој сестра ѝ си гледаше во

левиот дел од телото. Како нејзиното сиво зимско палто беше потемнето од влажна дамка што сè повеќе се ширеше.

„СисСис?“

Сестрата на малото девојче се фати за слабината. Ги рашири прстите од раката и темната дамка се зголеми уште повеќе, покривајќи ја сивата боја на палтото. Малата сега сфати зошто сестра ѝ ја немаше пречекано на одмориштето на скалите. Затоа што мајка им ја разбудила неа прва. Ја донела неа прва долу. Ги слушала гласовите што прво ѝ кажале што да ѝ направи на нејзината постара ќерка.

Малото девојче не зборуваше веќе. Ја подаде раката. Нејзината постара сестра ја прифати, се заниша, падна на колена. Малото девојче падна со неа, долу на валканиот под во кујната, се држеа за раце, преку неподвижната фигура на мајка им. Којзнае колку пати се имаа прикрадено во оваа кујна заедно, барајќи храна, криејќи се од мајка им, само за да се видат, да бидат заедно, затоа што на секого му треба сојузник во војна.

Малото девојче не беше глупаво. Таа знаеше дека нивната мајка ја повредуваше СисСис полошо и почесто. Знаеше дека СисСис ја прифаќаше казната затоа што кога мајка им беше во едно од нејзините лоши расположенија, некој мораше да плати. Па СисСис беше добриот војник, онаа која се грижеше нејзината помала сестра да биде безбедна.

„Жалам“, прошепоте СисСис сега, тоа беше само еден извинувачки збор, една покајничка воздишка.

„Те молам, СисСис, те молам“, молеше малото девојче. „Не ме оставај... ќе викнам брза помош. Ќе стигне помош. Причекај само... чекај ме“.

Како одговор на тоа, нејзината постара сестра го засили стисокот на нејзината рака. „Во ред е“. Нежно се издиша, скоро како да икаше. „Сите мора да умреме некогаш, нели? Биди храбра. Те сакам. Биди храбра...“

Стисокот на нејзината постара сестра ослабна. Нејзината рака падна на подот и малата скокна, се стрча кон телефонот, сврте 911 баш како што ја учеше СисСис затоа што знаеја дека може да дојде до ова еден ден. Само не мислеа дека ќе биде толку скоро.

Малата ги кажа името и адресата на мајка им. Побара амбулантно возило. Зборуваше чисто и без емоции затоа што го имаше вежбано и ова. Заедно, таа и нејзината постара сестра се подготвуваа, планираа и кроеја стратегии.

Нивната мајка не беше луда за сè: да, сите мораа да умрат некогаш и човек навистина мора да е храбар секогаш.

Кога ја заврши задачата, малата ја спушти слушалката и со трчање се врати кај сестра ѝ, но додека да се врати веќе не ѝ беше потребна на СисСис. Нејзините очи беа затворени и малото девојче не можеше да направи буквално ништо за да ја натера повторно да ги отвори.

Мајка ѝ мрдна на подот.

Малото девојче погледна во неа, а потоа во стариот свеќник.

Нејзините слаби раце се напрегнаа кога го крена тешкиот свеќник, нејзините очи гледаа како сребреникавата месечева светлина блескаше по неговата мазна површина.

Мајка ѝ повторно офна, се освестуваше.

Малото девојче помисли на приспивни песни и чкорчиња; се присети на нежни прегратки и гладни ноќи. Помисли на нејзината постара сестра, која искрено ја сакаше. Потоа малата го стисна горниот дел од тешкиот свеќник, застапа над телото на мајка ѝ и за последен пат ја крена неговата тежина во воздухот.

Еден

СЕ ВИКАМ ШАРЛИН РОЗАЛИНД Картер Грант.

Живеам во Бостон, работам во Бостон и за четири дена, најверојатно ќе умрам тука.

Имам дваесет и осум години.

И некако уште не ми се умира.

Сè започна пред две години, со убиството на мојата најдобра пријателка, Ренди Менке, во Провиденс. Таа беше задавена во нејзината дневна соба. Немаше знаци на борба, ниту знак за насилно влегување. Веќе подолго време полицијата на Роуд Ајленд веруваше дека можеби нејзиниот поранешен сопруг го сторил тоа. Претпоставувам дека постоела историја на семејно насилство. Но, таа никогаш ништо ми немаше спомнато, ниту пак на нашата друга најдобра пријателка, Џеки. Џеки и јас се обидовме да најдеме утеха во тоа додека заедно ја оплакувавме Ренди на нејзиниот погреб. Не знаевме. Ние едноставно не знаевме за тоа, во спротивно се разбира дека ќе сторевме... нешто. Што било.

Така си велевме.

Една година подоцна. 21^{-ви} јануари. На годишнината. Јас сум дома со тетка Ненси, на планините во северен Њу Хемпшир, а Џеки повторно му се врати на нејзиниот корпоративен живот како потпретседател на Кока-Кола во Атланта. Џеки не сакаше да го одбележи убиството на Ренди како посебна пригода. Премногу е морбидно, ми рече. Подоцна, во текот на летото, ќе се состанеме и заедно ќе го прославиме роденденот на Ренди. Би можеле да се искачиме на врвот на Монт Вашингтон, ќе понесеме и шише вино.

Јас сè уште ѝ се јавувам на Џеки на дваесет и први. Не можам против себе. Но, неа ја нема да ми одговори. Ниту на нејзината фиксна телефонска линија, ниту на нејзиниот број на работа, ниту на мобилниот телефон. Ја нема.

Сабајлето, кога таа не се појавува на работа, џандарите конечно им се препуштаат на моите молби и одат до кај неа дома.

Подоцна во полицискиот записник читам дека немало знаци на борба. Немало знаци за насилно влегување. Само една жена, задавена во дневната соба во нејзиниот дом на дваесет и први јануари.

Две најдобри пријателки, убиени, на точно една година и грубо околу илјада километри растојание една од друга.

Локалните џандари истражуваа. Дури и ФБИ се ангажираше малку. Не можеа да најдат ништо конкретно за да ги поврзат двете убиства, главно затоа што не можеа да најдат ништо што беше конкретно.

Малер, се осмели дури да ми рече еден од момците. Обичен малер.

Денес е 17^{ти} јануари од третата година.

Што мислите, колкав малер ќе бидам јас на 21^{ви}? И што би направиле вие да бевте на мое место?

ГИ ЗАПОЗНАВ РЕНДИ И ЏЕКИ кога имав осум години. По тој последниот инцидент со мајка ми, ме испратија да живеам во дивините на Њу Хемпшир со тетка Ненси. Таа дојде да ме земе од болницата во Њу-јорк; две роднини, две туѓинки, тогаш се сретнавме за првпат. Тетка Ненси ме погледна еднаш и почна да плаче.

„Јас не знаев“, ми рече тој првиот ден. „Верувај ми, дете, не знаев, инаку ќе те земев кај мене уште одамна“.

Не плачев. Не гледав некоја поента во солзите, а и не знам дали ѝ поверував. Ако требаше да живеам со оваа жена, тогаш морав да живеам со неа. Не дека имав некое друго место каде што можев да отидам.

Тетка Ненси водеше едно мало хотелче во подножјето на планината Вашингтон, каде што доаѓаа

богати бостонци и привилегирани њујорчани да скијаат во текот на зимата, да планинарат во текот на летото и да се релаксираат во спокојот на есента. Таа имаше еден хонорарен помошник, но тетка ми главно се потпираше на себе за пречекување гости, чистење на собите, варење чај, подготвување појадок, давање насоки и сите други милион мали работи што се дел од угостителскиот бизнис. Кога дојдов јас кај неа, презедов некои работи како бришење прашина и чистење со правосмукалка. Можев да чистам со часови, го обожавав мирисот на средствата за чистење. Го обожавав чувството под рака кога ќе допреш тазе исполирано дрво. Обожавав кога ги рибав подовите и како по секое чистење повторно изгледаа убави и сјајни и како нови.

Чистењето значеше контролирање. Чистењето ми помагаше да ги држам сенките на растојание.

Првиот ден кога тргнав на училиште, тетка Ненси лично ме испрати по улицата. Носев испеглани нови алишта, комплет со црни кожни чевли со патент што опсесивно ги полирав следните шест месеци. Се чувствував некако премногу забележливо.

Уште не бев навикната на целата таа врева и бучава што доаѓаше со „селскиот“ живот. Имаше соседи каде и да се свртиш. Луѓе кои ме погледнуваа во очи и ми се насмевнуваа.

„Сетот за чај е потемнет“, ја информирав тетка ми кога стигнавме на еден блок од моето прво училиште во животот. „Ќе одам дома и ќе ти го исполирам“.

„Ти си смешно дете, Шарлин“.

Застанав. Си ја допрев слабината и лузната што сè уште ме чешаше понекогаш. Имав и други лузни, една со тенки линии како пајажина, на задниот дел од левата рака, еден грд хируршки белег на десниот лакт, заздрави изгореници на десниот бут. Бев прилично сигурна дека другите деца немаа такви дефекти по нивните тела. Бев прилично сигурна дека мајките на другите деца не ги „сакаа“ толку многу колку што се колнеше мојата дека ме сака. „Не сакам да одам“.

Тетка ми застапа. „Чарли, време е да тргнеш на училиште. Сега, сакам да влезеш таму без колебање.“

Сакам да ја држиш главата исправена. И сакам да знаеш дека ти си најхраброто, најсилното девојченце што го познавам, и ниедно од тие деца таму не може да ти се фати ни за малиот прст. Ме слушаш ли? Ниедно од тие деца не може да ти се фати ни за малиот прст“.

Па направив како што ми рече тетка ми. Влегов во училиштето. Ја држев главата исправена. Седнав на една клупа во задниот дел на училницата каде што едно девојченце лево од мене се сврте и рече, „Здраво, јас сум Џеки“, а девојчето десно од мене се сврте и рече, „Јас сум Ренди“.

И туку-така, се спријателивме.

НО НИКОГАШ НЕ им кажав сè.

Знаете на што мислам, нели?

На тоа дека понекогаш, дури и со најдобрите пријатели, дури и со сестрите на твоето срце, кои се смеат со тебе и плачат со тебе и го знаат секој најмал детаљ за твојата прва љубов и последниот пат кога некој ти го скришил срцето, сепак не можеш да им кажеш сè.

Дури и најдобрите пријатели кријат тајни.

Еве земете ме мене за пример, последната што остана жива, која ги помина последните две години разоткривајќи го најголемиот дел од нашите тајни на потешкиот начин.

НИЕ РАСТЕВМЕ ВО последните денови на она вистинското детство. Ги поминувавме летата трчајќи низ шумите, каде што градевме тврдини на дрвја од виснати гранки и правевме чајанки и јадевме по некоја топка домашен сладолед во корнет. Се тркавме со чамци од лисја во брзите потоци. Пронаоѓавме тајни вирови за пливање. Поврзувавме празни конзерви со коноп за да ни служат како мобилни телефони.

Јас ѝ помагав на тетка Ненси секое утро и секоја вечер во текот на летото. Но попладнињата си беа мои и ја поминував секоја минута со моите две најдобри пријателки. Дури и тогаш, Џеки беше организаторката. Таа ги планираше целите наши попладниња, веројатно ќе развиеше и маркетинг план и прогноза за идни

можности за играње ако ѝ дозволевме. Ренди беше потивка. Таа имаше прекрасна руса коса со боја на пченица што ја носеше собрана зад ушите. Најмногу сакаше да си игра куќа во нашата тврдина на дрво каде што таа секогаш совршено уредуваше сè и правеше креативни комбинации од гранчиња и лисја за местото повеќе да личи на вистински дом.

Јас ѝ ги препорачав нејзините вештини на тетка Ненси и во најголем дел од нашите средношколски години, Ренди помагаше во хотелот за викенди, закачувајќи празнични украси, подготвувајќи свежи икебани за во трпезаријата и декорирајќи ја рецепцијата. И Џеки доаѓаше со нас, таа ѝ го поврза првиот компјутер на тетка Ненси и подоцна, кога дојде време, ја запозна тетка ми со интернетот.

Јас ги немав амбициите на Џеки, ниту пак креативноста на Ренди. Се сметав себеси за лепилото. Што и да сакаа да правиме, правев. Какво хоби и да имаа тие, почнував и јас со истото. Уште од мала бев воспитана лесно да се согласувам со сè, па тоа согласување без спротивставување беше она што најдобро го правев.

Но сериозно, ги сакав. Имав пораснато во мрак, а потоа дојдов во планините на Њу Хемпшир и ја пронајдов светлината. Ренди и Џеки се смееја, ме прашуваа за мислење, ми даваа комплименти, се насмевнуваа кога ќе влезев во просторија.

Не ми беше гајле што ќе правиме. Само сакав да бидам со нив.

Се разбира, децата од мали градови секогаш имаат големи метрополски соништа. Може да се каже дека Џеки го започна одбројувањето уште во втора година средно. И беше дојдено преку глава од љубопитни соседи, од едно бедно театарче во центарот на градот и една пошта што воедно служеше како најголемиот озборувачки штаб во градот. Таа му го имаше фрлено меракот на Бостонскиот факултет, планираше да се пресели во големиот град и да живее гламурозен живот.

Ренди, тивко како и секогаш, ја превари Џеки. Еден снежен викенд во јануари, запозна еден студент на медицинскиот факултет на универзитетот Браун

на скијачките патеки. Ние матуриравме во јуни, а таа веќе беше мажена на први јули, си го спакува детството во четири картонски кутии и се упати кон Провиденс, задоволна што ќе го помине остатокот од животот како жена на доктор.

Џеки доби стипендија. Па и таа до септември веќе замина, и за првпат во изминатите десет години, јас не знаев што да правам со себе. Го ишмирглав и излакирав целиот паркет на тетка Ненси. Ги исправ со вриење сите завеси во хотелот. Го исполирав целиот мебел. Почнав да ги организирам книгите на полиците.

На крајот на септември, тетка Ненси ме фати за рака.

„Оди“, рече, остро, а сепак нежно. „Рашири ги крилјата, а потоа, кога ќе бидеш подготвена, врати ми се дома“.

Завршив во Арвада, Колорадо. Следев некој тип што не требаше да го следам. Правев некои работи што мислам дека е најдобро тетка Ненси никогаш да не ги дознае. И научив, на потешкиот начин, дека не може секогаш само да се согласуваш и да не се спротивставуваш и да тераш како што ќе побараат од тебе. Порано или подоцна, мора да се пронајдеш, дури и без саканата тетка и двете најдобри пријателки да ти помогнат да си го најдеш патот.

По раскинувањето, решена да не се вратам дома со свиткана опашка, аплицирав за работа како 911 оператор. Најдоброто нешто кај работата: не се бараше факултетска диплома, само завршено средно, брзо да пишуваш на тастатура и да имаш вродена способност за брзо размислување под притисок. Со оглед на тоа дека тие горе-долу беа единствените вештини што ги поседував, решив да си ја пробам среќата. За триесет илјади долари годишно, работев прекувремено, се откажав од секаква надеж дека некогаш ќе имам приватен живот и на мое големо изненадување, открив дека имало нешто што навистина ме влече и ми оди добро како да сум родена баш за тоа.

Работев во команден центар со дваесет и четири телефонски линии, четири радија и речиси двесте илјади повици годишно. Барања за полиција, пожарна,

служби за итни случаи, контрола на животни - сè доаѓаше прво кај нас. Ние потоа ги пренасочувавме повиците кон службите за итни случаи, но контролата на животни, полицијата, повиците од заебанција, нејасните и неразбирливи повици, искрено испаничените и хистерични повици - сето тоа беше наш домен.

Еднаш работев една смена кога еден колега диспечер ѝ го спаси животот на една жена така што ја натера да вреска на цел глас сè додека натрапниците кои ѝ беа влезени дома не се испаничија и побегнаа. Во една друга смена, мој колега доби повик од страшно повредена тинејџерка која му ја опиша колата што ја прегазила. Девојчето почина пред полицијата да стигне на местото на несреќата, но нејзината изјава беше снимена на нашата линија и стана доказ со кој успеаја да го затворат пијаниот возач. Плачев со луѓе. Врескав со луѓе. Еднаш му пеев приспивни песни на едно петгодишно момченце додека неговите родители кршеа чаши и се караа како дивјаци од другата страна на затворената врата од неговата соба.

Не знам што се случи со момчето, но понекогаш мислам на него. Повеќе отколку што би требало.

Па затоа, по шест години, заминав од Арвада и се вратив на планините. Изгледа бев ослабена. Изгледа не изгледав многу добро.

„Ох, Шарлин Розалинд Картер Грант“, рече тетка ми Ненси тивко кога се симнав од авионот.

Ме повлече во преградка. Стоев сред аеродромот и плачев.

Тетка ми беше во право: морав да заминам на некое време и сега беше добро што се вратив. Ми недостигаа планините; бев среќна за мојата заедница, каде што бев опкружена со соседи и каде што сите те гледаат во очи и ти се смешкаат. Тетка Ненси ми стана семејство, а овој град, најпосле, ми стана дом.

Не планирав никогаш веќе да заминам. Но претпоставувам дека некој друг имал некои други идеи.

ДОДЕКА СТОЕВ НА погребот на Ренди, не чувствував никаква опасност. Мојата пријателка од детството беше мртва, но колку повеќе дознававме со

Џеки за тоа копилето - нејзиниот бивши сопруг - толку повеќе сметавме дека го знаевме сторителот. Тоа што џандарите не можеа да соберат докази да го обвинат не значеше дека нејзиниот насилен бивши маж алкохолничар не беше виновникот. Докторите веројатно се доволно паметни и доволно упатени во основите на форензичката наука за да си ги прикријат трагите. Плус, Ренди беше мекуш. Можевме да замислиме дека го пуштила бившиот маж дома, иако знаеше дека не е баш најпаметна идеја.

Јас поминав некое време со детективите од Провиденс, се трудев најмногу што можев да направам нешто за мојата пријателка. Џеки плати некој приватен консултант од Орегон, некој пензиониран ФБИ агент да го анализира местото на злосторството. На крајот, ни јас ни таа не постигнавме ништо конкретно.

И потоа, една година подоцна, Џеки... која живееше во центарот на Атланта, која имаше многу „улична интелигенција“ и беше зајакната од корпоративни битки, и на некој начин, предупредена. Кого можела да пушти дома таа вечер? На кого тоа тивко би му стоела и би му дозволила да ја задави во нејзината сопствена дневна соба, без да се бори или спротивстави?

Сигурно не на бившиот маж на Ренди.

Што значи дека можеби виновникот сепак не беше насилниот бивши маж. Што значи дека, можеби бил некој друг.

Некој што ја знаел Ренди и ја знаел Џеки. Некој што го познавале и му верувале.

Некој кој, по дефиниција, би требало да ме знае и мене. Затоа што не постоеше такво нешто како Ренди и Џеки. Десет години во нашиот град, отсекогаш беше Ренди Џеки Чарли. Е баш така. Едно име како еден ентитет. Трите мускетарки. Сите за една, една за сите.

И сега кога двете беа мртви, дали тоа значеше дека остануваше уште една за умирање?

За разлика од погребот на Ренди, до ковчегот од црешово дрво на Џеки стоев со суви очи, гледајќи во лицата кои беа собрани во малата црква. Гледав во лицата на моите ожалостени соседи, пријатели и познаници.

Се прашував дали некој од тие што стоеја покрај мене во моментот веќе си одбројуваше во глава до следниот дваесет и први јануари, но зошто и како и кој? Имаше толку многу прашања. Сметав дека имам уште триста шеесет и два дена за да ги најдам одговорите.

Погребот на Џеки заврши во девет часот. Јас до девет и петнаесет веќе бев во кола. Багажот ми беше во багажникот. Тетка Ненси веќе ме имаше бакнато во образот.

Извозев до Бостон. Таму ја баталив колата, го фрлив мобилниот и им свртев грб на тетка Ненси, задницата, планините и единствената шанса што ја имав за вистински живот. Како што вели онаа старата, надевај се на најдоброто, но планирај и подготвувај се за најлошото.

Па тоа е она што го правам. Се надевам дека џандарите ќе си ја завршат работата и ќе го фатат копилето што ми ги уби најдобрите пријателки. Но планирам дека дваесет и први јануари секако ќе си дојде, а потоа некаде околу осум часот вечерта, според полициските извештаи, некој може да дојде да ме бара. Затоа што на времето беа Ренди Џеки Чарли, па останаа Џеки Чарли и на крајот само Чарли. А наскоро можеби веќе нема да има ни една од нас.

Јас немам пријатели веќе. Не охрабрувам познанства. Живеам во Кембриџ, во една соба што ја изнајмувам од пензионирана вдовица на која ѝ требаат дополнителни приходи. Ја работам сама гробарската (или ноќна) смена како диспечерка за една полициска станица со триесет вработени на влез на Бостон. Работам цела ноќ, спијам цело сабајле.

Трчам по дванаесет километри четири пати неделно. Одам на курс за огнено оружје. Одам на бокс. Кревам тегови. Се подготвувам, планирам, правам стратегии.

Убедена сум дека за четири дена некој ќе проба да ме убие.

Но кучкиниот син ќе мора да ме фати прво.